

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหาร
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก

พิthyธิดา พิทยสกุล

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา ได้พิจารณา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง
และการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....
(ดร.อนุชา กอนพ่วง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกฤช จำปาสุต)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา

พฤษภาคม 2554

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ และดูแลให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้ง ในความกรุณา และกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรัฐประวีณ รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทรศิลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณวุฒิ จารุสาธิต และดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย คณาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร นายสุพัตติล พุทธิรักษ์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 นายนาวิน จันทรอัป ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ทั้ง โรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม และนายวุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและประสานงานในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และเสริมสร้างสิ่งที่ดีงาม แก่ผู้วิจัย

พิทยธิดา พิทยสกุล

ชื่อเรื่อง	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อ การจัดการความรู้ในสถานศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
ผู้ศึกษาค้นคว้า ที่ปรึกษา	พิทยธิดา พิทยสกุล ดร.อนุชา กอนพ่วง
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2553
คำสำคัญ	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
และการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาพิษณุโลก 3) เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ปัจจัยบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ร่วมกันพยากรณ์การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพิษณุโลก จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสร้างสมการถดถอย
เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามโดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เมื่อพิจารณาจากปัจจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีระดับ

สูงสุด รองลงมาคือปัจจัยบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง และระดับต่ำที่สุดคือการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการจัดการความรู้ในสถานศึกษา พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการจัดการความรู้ในสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการสร้างแรงบันดาลใจมีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาสูงสุด รองลงมาได้แก่การสื่อสารและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาต่ำสุดคือ บทบาทที่ปรึกษา

3. ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ได้แก่ การไม่ยินดีกับความสำเร็จเบื้องต้น รองลงมา คือ การกำจัดอุปสรรคที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างทีมที่ดี บทบาทการเป็นผู้ไว้วางใจได้ บทบาทผู้เผยแพร่แนวคิด และบทบาทที่ปรึกษาตามลำดับ ซึ่งทั้ง 8 ปัจจัยร่วมกันพยากรณ์การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ได้ร้อยละ 70.7 และสามารถเขียนสมการในรูปแบบแนบได้ดังนี้

$$Y = 0.971 + 0.226(CM7) + 0.200(CM5) + 0.163 (TL2) + 0.149(CM4) \\ + 0.112(CM2) + 0.086(CA4) - 0.109(CA2) - 0.97(CA1)$$

สมการพยากรณ์การจัดการความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก โดยใช้คะแนนมาตรฐานคือ

$$KM = 0.315 (CM7) + 0.274 (CM5) + 0.193 (CM4) + 0.173 (TL2) \\ + 0.163 (CM2) + 0.112 (CA4) - 0.127 (CA1) - 0.140 (CA2)$$